

Szerkesztőségi iroda:

R-szombat, Losonci ut 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmentlen levelek nem fo-
gadtnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.**MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.****Kiadó-hivatal:**

R-szombat, Losonci-utca 24.
sz. **Nagy Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdtemény-, nyiltér-
és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont kiadóhivatala Rimaszombat Losonci-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

A felpattant koporsó.

Czélterni akadályok nélkül — gyermekség, a körülmények ügyes kiaknázása és felhasználásával — számítás; győzelemről győzelemre, diadalról diadalra szállni koronként mások felhasználásával, s a hatalom polezán maradni ideig-óráig — köznapi lények tulajdona, kiket legtöbb esetben hiu tetszelgés, önhaszonlesés vezetnek, — de öntudatra ébreszteni az összes emberiséget, visszaadni az emberi szívet és lelket önmagának; átlépve a fel-fel tornyosuló akadályokon, megvetve a fény és hatalom hiu varázsát; felemelni a halandót a halhatatlanhoz, a végest a végtelenhez, az esetlegest az örökhöz, s végre teljes diadalt aratni magán az enyészeten, — s mindezt csak azért, hogy jutalma üdöztetés és kínos keresztalál legyen, s mégis megmaradni a diadal tetőpontján mindörökké: csak oly eszmének képviselője volt hivatva, kiben a szeretet isteni érzete teljes melegével, s a kötelességérzet öntudata teljes nagyszerűségével élt, — hogy amaz hevítse, emez erősítse, mindkettő pedig segítse és bátorítsa a kitűzött cél elérésében.

Az a nyitott koporsó, mely csaknem két évezredel ezelőtt felpattant, s a kereszténység milliói bizonyítják: hogy ez eszme diadalának emlékkünnepje van ma.

És e milliók évről-évre el-elzarándokolnak a felpattant koporsóhoz reménnyel, hittel és bizalommal a kisebb rész, — kíváncsiságból a nagyobb rész, s am azok megnyugtatta, ezek eszme diadalának emlékkünnepje van ma. És e milliók évről-évre el-elzarándokolnak a felpattant koporsóhoz reménnyel, hittel és bizalommal a kisebb rész, — kíváncsiságból a nagyobb rész, s am azok megnyugtatta, ezek eszme diadalának emlékkünnepje van ma.

Az emberiségnek pedig épen erre van legnagyobb szüksége. — Mert am azt megemésztette a föld, befogadhatta az ég, — hanem ez itt maradt szent örökségkép reánk, s mint egy őrangyal jár-ke a világban, hogy nagygyá, dicsővé, szabaddá tegye a törvénynek átkától, s az enyészett fullánkjától megmentett emberiséget s menyországba varázsolja át a síralmak és szenvedések honát.

De hát hol van az a világalakító, hol van az a szivboldogító eszme? — Kérdi a családottak serege. Mindenütt és sehol. M i n d e n ü t t, ha keblünkben az erény üli diadalát s ha szívéinket a felebaráti szeretet melege hatja át; — s e h o l, ha hiúság, önzés és haszonlesés vezeti lépteinket s aljas számítás leend tetteink rugója.

Szabadakarunk van, így választhatunk; s e választástól függ a mi husvét emlékkünnepünk é r t é k e Isten előtt, s h a t á s a reánk s az emberiségre nézve.

Ezt hirdeti s erre tanit bennünket a felpattant koporsó.

Bodor István.**Megyebizottsági közgyűlés.**

Gömör megye bizottsága f. évi márczius hó 30-án tartá meg ez évi rendes tavaszi közgyűlését. Tárgysorozata bármilyen gazdag, s némely tételében nagyobb fontosságú volt is, nem volt képes maga iránt általános érdeklődést kelteni. A megjelentek között, kik a megye kormányzói s tisztviselői kívül, lehetnek mintegy százhuszan, alig merült fel valami eszmecsere. Az állandó választmány határozatai változtatás nélkül, legfeljebb némi módosítással lettek elfogadva. Nagyobb szabású beszédet sem lehetett hallani. A felszólalások ugyszólva nyomtalanul hangzottak el, s legfeljebb arra szolgált alkalomul, hogy az állandó választmány nézetei — a fenforgott tárgy körül — legyenek közelebből megvilágítva.

E gyűlés lefolyásáról a következő értesítés fekszik előttünk: Fáy Gusztáv főispán ur ő méltósága a gyűlésteremben d. e. 9 $\frac{1}{2}$ órakor megjelenva, a jelenlevőket üdvözölve, a tanácskozást megnyitván, olvastatott az alispáni jelentés. E sze-

rint a megye állapota minden irányban kielégítőnek, a kormányzati ügyek rendezettségét jelezte, az tudomásul vétetett. Így lett elintézve a kir. belügyminiszter által leküldött mintegy 14 darab rendelet; ezek közül némi feltűnést keltett az, mely szerint Nagyrőce város kölesőre ki nem helyezett tőkepénzét magyar 5% os járadék kötvényekbe kell fektetni. A honvédelmi miniszterium leirata, mely b. Fejérváry Gézának honvédelmi miniszterre lett kineveztetését tudatja, egyszerűen tudomásul vétetett. A földmívelési kir. miniszterium által tudatott azon tény, mely szerint Coburg herceg ő kir. fensége a rimaszombati földmívelési iskola javára egy, 6 évig tartó évenként 150 ftos alapítványt tett, — eljenzéssel fogadtatott; ezzel kapcsolatban olvastatott a miniszter jóváhagyása, mely szerint a megye közönsége által amaz iskola gyarapítására 2-, egyenkint ugyanoly összeggel tett alapítványa költségét 6 évre engedélyezi; ez alapítványi helyek pályázat útján leendő betöltésével az alispán bizatott meg, s egyszersmind kimondatott, hogy az alapítványi évek sora f. év szeptember hótól számítatik azon okból, mert 1884. évben ama helyek egyike sem lett igénybe véve.

Ugy látszik, hogy a rimaszécsi szolgabírói székhely megállapításának kérdése ma már sokat vesztett éllességéből. — Erről tanuskodott a némaság, melylyel a belügyminiszterium vonatkozó rendelete fogadtatott. — E szerint a megye közönségének székhelyül Feledet kijelölőnek kelt határozata — részint azon indokból, mert Coburg herceg Rimaszécsen alkalmas helyiségek építtetését megajánlotta, — részint, mert a járásbírósnak Feledre leendő áthelyezésére kilitás egyáltalában ninc — feloldatott, minek folytán az ügynek a változott viszonyokhoz képest leendő tanulmányozása, s újabb határozat hozatala lett elrendelve, s ehhez képest a már előbb kinevezett bizottság a helyszínére ismételve ki fog menni, hogy ez ügyben elfogadásra újabb határozatot ajánlhasson.

Mind eme, s a többi kevésbé jelentős rendeletek felolvasását megelőzte a rászombati szolgabírói segéd megválasztása; az egyedül pályázott s eddig alkalmazva volt Banyai Ferencz ellentmondás nélkül lett — a kijelölt bizottság jelentése folytán — megválasztva. Dr. Löcherer Tamás lemondása, ugyanazon járás orvosi tisztéről, elfogadtatott azon hozzáadással, hogy utódjának közelebbi megválasztásáig betegeit e helyen is gyógykezelje. A különböző törvényhatóságok megkeresései felrattaknak támogatása iránt, nagyobb részben egyszerű tudomásul vétetett. Ezek közül csak Nógrádmegye és Szatmárnémeti sz. kir. város közönségeit tette magáévá, am azt a bányász rendezése, emezt a községi illetékességet megállapító törvények a községei tárgyában. Pártoló figyelemmel részesítette még Rimaszombat városnak a közlekedési kormányhoz intézett az iránti feliratát, hogy a közigazgatási (illetőleg városi) tisztviselő részére vasuti díjmérséklet engedélyeztetessék.

Általános figyelemmel részesült a helybeli m. közkórház ügyeire, beteg-létszám mozgalmaira vonatkozó jelentés, — melyből legfeljebb adatok említtük meg, hogy ápolási díj ezimén mintegy 4000 frtnyi követelése van; a beteg létszám havonként a 80-át megközelíti, mely körülmény szükségessé tette, miszerint az orvosok rendszeresített egész fizetése, már ez évre folyóvá tétessék, mire nézve a főorvosnak a felhatalmazás meg is adatott. Egyébiránt az intézetben uralgó rend, tisztaság, pontosság és szakavatott kezelés meglegedéssel vétetett tudomásul.

A különböző megyei pénztárak állásáról előterjesztett számvizsgáló bizottsági jelentések alapján a számadások észrevétel nélkül jóváhagyattak. Ezek közül említést érdemel az országúti pénztár, mely ez évben tett 16000 frtnyi kiadás mellett még mindig 24000 frt készlettel rendelkezik, s közmunkágyunk kitűnő rendezettségéről tesz tanúságot. A ut-fentartás körüli érdemek elismerésül Markus Albert uti biztosnak 100 frt, s egy uti örök 10 frt jutalom lett megszavazva.

A nyustyai körorvosi választás kormányilag megsemmisített, azon állomásnak — a már megejtett pályázat alapján — betöltése az alispán által fog eszközöltetni.

A ludovica akadémiába megyénk által küldendő növendék kijelölésére vonatkozólag a pályázati határidő meghosszabbított, ez év május havának végeig, a mikor a megye bizottsága rendkívüli közgyűlésre fog egybeihüti, hogy a jelentézők közül kettőnek, esetleg négynek kérvényét terjeszthesse fel. Nevezetes ez ügyben az, hogy a közelebbi pályázat alkatmából, megyénk területéről egyetlen ifju sem jelentkezett a felvételre.

A községi körjegyzői vizsgákhoz biztosul Csider Károly és Kubinyi Gusztáv lett megválasztva, miután tudomásul vétetett a kir. belügyminiszterium vonatkozó rendeletében foglalt azon utasítás, hogy a körjegyzői vizsgán ezentul nem hagyandók figyelmen kívül azon magasabb színvonalú igények, mely a körjegyzők állásához, teendőik köréhez, s egyáltalában képzettségükhöz kell, hogy már ma fűzve legyenek.

Némi visszatetszéssel fogadtatott a honvédelmi miniszterium azon rendelete, mely szerint az ideai sorozás alkalmából, a betegeskedő megyei főorvos helyettesének fuvarköltsége a helyettesítettnek uti átalányából, napidija pedig a házi pénz-

tárból lenne fedezendő, holott ez utóbbit 1884. évig a honvédelmi tárcza viselte, az előbbi pedig méltatlan eljárás lenne azon tisztviselővel szemben, ki 24 éven át tette e szolgálatot. A bizottság elhatározta e rendelet visszavétele iránt felterjesztéssel élni.

A pelszözi megyeház mikénti értékesítése tárgyában, küldöttség lett kijelölve, és pedig az alispán vezetése mellett Nagy Samu legfőbb tsvzéki bíró, gr. Serényi László, Máriaassy Mór, Dapsy Vilmos, Gömör János, Csider Károly és az e megye hat kerületének országgyűlési képviselői személyében, azon czélból, hogy terjesztenék a bel- és igazságügyi kormány elé, miszerint amaz épület nem — mint a jelen rendeletben tévesen értelmeztetik — törvényszéki börtönnök, de kerületi fegyháznak avagy javító intézetnek ajánlatot megvételre.

Valamivel élénkebb vita indult meg a Rimaszombatban építendő igazságügyi palota kérdése körül. Nevezetesen a város képviselőtestülete igazolai törekedvén, miszerint a 135000 forintban előirányzott költségek előlegezése neki csak 13080 frtnyi látszólagos készpénz kamatvesztésébe fog kerülni, kéri, hogy 80000 frtnyi kölcsön felvétele engedélyeztetessék, megjegyezvén, hogy a beterveztett tervek és költségvetés szerint, az építkezésre fordítandó kiadás — az árlejtések folytán valószínűleg — 120000 forintra mérsékelhető lesz, mely összeg a városnak 10 év alatt 12000 frtos részletekben fog a kormány által kamat nélkül megtérítetni. — Az állandó választmány a jóváhagyást megadandónak véli. Mielőtt e javaslatot a közgyűlés magaévá tette volna, felszólalt Máriaassy Andor. Ő sem a kérelmet, sem a határozatot nem kitagásolja elvileg, de hozzá szól azért, mert a tervezetből arról győződött meg, miszerint az építendő palotában járásbírói helyiségekről gondoskodva ninc, már pedig úgy az igazságszolgáltatás közvetlen igényei, mint a közönség iránti tekintetek is követelik, hogy ha már egy ily nagyszabású, költséges épület emeltetik, az legyen a czélnak teljesen megfelelő, ilyenre pedig csak úgy lesz, ha abban az igazságügyi kormányzat összes hivatali helyiségei összpontosítatnak. De különben is azon helyiségre, melyet a jbróság most elfoglal, a megyének számvevőségi hivatala részére elkerülhetlen szüksége levén, most van annak legjobb ideje, hogy a kormány e tekintetben egyidejűleg intézkedjék, mi végett felterjesztés lenne hozá intézendő, hogy a tervek ehhez képest állapíttassanak meg. Az alispán maga részéről sem tartja a javaslat egyszerű elfogadását elegendőnek, s indokolni kívánja azzal, hogy a járásbírói helyiségekből kitélepítendő minden esetre azért, mivel arra magának a megyei hivataloknak czélszerűbb elhelyezkedés okából elkerülhetlen szüksége van. Ennyiben a Máriaassy indítványát elfogadja. — Kubinyi Aladár kir. ügyész, mint az igazságügyi kormányzat egyik képviselője, s mint különben is a miniszterium és város közt ez ügyben volt közbenjáró, tájékoztató szükségének tartja kijelenteni, hogy a Máriaassy szavaival alapele nem ismeretlen a miniszterium előtt sem, sőt az összpontosítás kérdésével már ott foglalkoztak is, de annak gyakorlati megoldása eddig több nehézségbe ütközött. A járásbírói áthelyezése ezen épületbe költségtöbblet nélkül feleltető nehezen fog menni; ugyanazért, ha a közgyűlés kívánja az áthelyezést, mondja ki egyuttal azt is, hogy az ennek folytán felmerülő költségtöbblet fedezését Rimaszombat városa részére, a mennyiben az a 135000 forintot meghaladná, elvben már most engedélyezi. Dapsy Vilmos a jbróság helyiség építésére fordítandó összeget csak annyiban véli engedélyezendőnek, a mennyiben az a 135.000 frtnyi költségvetés keretébe elhelyezhető. — Szontagh Bertalan alispán határozottan tiltakozik a kormány és város között létesült egyezmény olyan értelmezése ellen, mintha abban 135.000 frt költség fedezése lett volna kikötve, s méginkább tiltakozik ezen összegen is túl menő kiadások engedélyezése ellen. — Mindig arról volt szó, és sohasem értette senki sem másképp, hogy a város az építkezéshez 120.000 frtnyi előlegezéssel járul. De különben is igazságtalanság lenne, hogy akár a város, akár a megye gondoskodjék a jbróság helyiségeinek építéséről, ez a kormány gondja és kötelessége annyival inkább most, midőn törvényszéki nagy és költséges épület emeléséről van szó. Csider Károly koczkatatott tartaná az egész építkezést, ha a megye közönsége egyik kezével elvonná azt, mit a másikkal adott, — már pedig nem mellétekintet, de a palota mielőbbi felépítése lévén a földolag, megtörténhetnék, hogy pár ezer forint költségtöbblet miatt az építés — ha tán nem is végleg elejtve, de mindenesetre hosszabb időre lenne elodázva azon újabb megindítandó tárgyalásokkal, melyek részint a tervek változtatásának, részint az építés újabb módozatainak megállapítását czéloznák: egy rétescekeért az egészet koczkatatni nem akaráván, saját felelősségének tudatában is, Máriaassy indítványát következményeivel együtt magaévá teszi. Az alispán mindezen indokok alaposságát arra nézve, hogy a városnak további kölcsön engedélyezése helyettesessék kilitásba, — nem látja be, — mert ha a kormány már maga is elismeri az összpontosítás szükségét, úgy a halogatás veszélye annál kevésbé forog fenn, minél kevesebb az előirányzott összeghez viszonyítva azon költségtöbblet, melybe a járásbírói áthelyeztetése fogna kerülni.

E vita tovább folytatását valószínűleg az idő előrehaladottsága is gátolhatja, s így azon határozattal lett berekesztve, hogy a város körülmények teljesítése mellett, Máriássy indítványa értelmében felterjesztés intéztetik az illető miniszteriumhoz.

A delatáni 4 órákor folytatott közgyűlés tárgyalásait már csak mintegy 2 óra menő hivatali közönség hallgatta végig. A felmerült tárgyak között kiválóbb érdeklődés volt azon bizottság jelentése, mely a megyei tisztviselők és szolgazemélyezete nyugdíj intézményének tanulmányozására és javaslatlételre volt utasítva. — E jelentés méltányolja ugyan a fenforgó szükségletet, de a megoldás előtt annyi nehézséget lát, hogy azal megküzdjen — ez időszereint — képtelenségnek tartja legalább abban az irányban, hogy minden törvényhatóság által egyöntetűen, s minden érdekelt nyugdíjazandóra nézve igazságos alapokon vigye keresztül.

Az állandó választmány e nézeteket magáévá tévén, javasolja, hogy a közgyűlés ez egész ügyben a további lépéseket saját hatáskörében szüntesse meg, de tegyen a belügyi kormányhoz felterjesztést az iránt, hogy e kérdés, mint országos, oldassék meg. Kriston László megyei főpénztárnok nem látja célszerűnek e fontos ügy eljöttét, s noha ebből magára nézve — előrehaladott kora miatt — sem kár sem hárszon nem háramolhatik, még is jobbnak tartaná, ha e határozat függőben hagyatnék legalább egy félvire, — addig e dolog érlelődhetik, a mozgalom általánossá válhatik; az elbalsztás veszélyt annál kevésbé hord magában, mert ez nem is annyira a jelen, mint inkább a jövő nemzedék életkérdése.

Az alispán a várakozástól gyakorlati hasznót nem vár, de nem is tartja igazságosnak, hogy ma, midőn még a magánvállalatok is köteleztek tisztviselőik nyugdíjaztatásáról gondoskodni, az állam szolgálatában álló közigazgatási tisztviselők nyugdíjintézményét a megye teremtsék meg. Hanem igen is a fenti javaslatot megtoldaná azzal, hogy az e tárgyban készített felirat közöltessék a társ törvényhatóságokkal hozzájárulás és pártolás végett. A határozat ez értelemben s illetőleg hozzáadással lett kimondva.

Nagy érdeklődéssel várta a közönség már délelőtt a dobosinai algyimnasium ügyét. De csak delután került rá a sor, a mikor aztán minden nehézség nélkül lett kimondva, hogy feltétlenül komoly akadályba nem ütköznek ugyan, de célszerűtlenségi szempontból mégis függőben hagyatván, alispán és kir. tanfelügyelő azzal biztatnak meg, hogy igyekezzenek Dobosina város közönségét egy felsőbb reáliskola alapítása eszméjének megnyerni részint azért, mert a rozsnyói és itteni főgymnasium, az elvont tudományokra készülő ifjak számára elegendő, részint mivel a másik fő cél, a magyar nyelvismert terjedése, reáliskola útján is biztosítható.

Némileg elvi jelentőségű határozat volt az, mellyel Rimaszombat város képviselő testületének egy kérelme elutasítva lett. Azt kérte ugyanis, hogy a helyben állomásozó út és méntelep legénysége utána katonai beszállásolási költség — az ő javára — térítessék meg. E kérelem indokolatlannak találtatott azért, mert ama katonaság szerződés alapján lett a város területén elhelyezve, s beszállásolási költség ezim a város pénztárát megterítés csak átvonuló katonaság után illeti meg.

Számos még kisebb érdekű, nagyobb részben magánosok beadványait, közmunka leengedést, közmunka váltás s kórházi ápolási díjak törlesztés tárgyú javaslatok határozatokká tétele után a közgyűlés d. u. 6 $\frac{1}{2}$ órákor véget ért.

Szerény észrevételek a „Fény árnyal“-ra.

Igen jól tudom én, hogy a vidéki lapok szerkesztőinek — nem számítva az ingyenes munkát — sok kényelmetlenséget okoz az, hogy tárgyaikat, — ha örökös általános vonásokban nem akarnak beszélni, — nagyon közlelől kell venniök, így legtöbb esetben ők isszák meg a levét, ha elevenre találnak, s türiök kell a következményeket, mert meggyőződésükön s a körülményekből vett öntapasztalaton kívül másra nem hivatkozhatnak.

Azonban még mindez türehető, mert maga a munkálkodás élvezet lévén: a jutalmat ez maga adja meg, míg az utóbbinál jóakaratok jó menteségökre.

De van még, hogy helyzetök kellemetlenebbé válják, egy körülmény, melyet figyelmen kívül hagyni nem lehet. Ugyanis a vidéki lapszerkesztés rendesen mellékfoglalkozás lévén, igen jól eshetik a szerkesztőnek, ha a sok teherrel s még több felelősséggel járó „nobile officium“ teendői között, olykor-olykor egyesek, — sok jóakarattal ugyan, de ritkán valódi hivatással irt közleményeket juttatnak kezei közé, hol már nem csak arra kell nézni, hogy „mit“ és „hogyan“ irt valaki, hanem arra is, hogy „ki“ irta? Ebből aztán az következik, hogy ha még a szerkesztő nézeteivel nem egyezik is a beküldött által elfoglalt álláspont: közlenie kell ugy, a mint szól a beküldött cikk, mert ellenségetben egy munkatárssal kevesebb s egy ellenséggel több leend.

Ezen körülmények jutottak eszembe, midőn e lapok mult számának vezércikkét elolvastam. S nem is reflectálnék reá, ha nem nélkülözne két oly alapöt, melyet minden hírlapi közleménytől minden olvasó méltán megvárhat, tudniillik az igazságot és méltányosságot, nem említve azt, hogy éppen egy oly eszmének keresztülvitele ellen emel szót, mely eszmének én, midőn még a lapszerkesztés sulya vállalimat nyomta, dacára az akkor uralkodó áramlatnak, szerény szószólója voltam.

A kérdéses cikk írója azt állítja, hogy Rimaszombat „tart egy hivatalnoki testületet, rendezett tanács név alatt, melyben van tudomány, erély, szorgalom, ügybuzgóság, szakértelem és minden más kelék, csak éppen a rendezett tanács hiányzik.“

Ez utóbbi megjegyzés alatt nem lehet mást érteni, mint azt, hogy a városi tanács, mely mellett és

felett a képviselőtestület áll, nem jár el határozott terv szerint; s ezt a cikkírója utcaáink porával, az ide kiöntözött mosogatólé és ételmaradék illatával s marakodó éhes kutyák morgásával igazolja, tehát oly esekélyességekkel, melyeken egy dobzó utján közhírré tett rendőrkapitányi határozat, s ennek erélyes fogatnosítása tekintet nélkül bárkire és bárnire, egy pár nap alatt segíthet és segíteni is fog.

Rendszertelenséggel vádoltatván a tanács, így a képviselő-testület is, nem lesz talán felesleges a cikkíró és hozzá hasonló avatatlanok felvilágosítására vizsatekinteni a multba, leplezetlenül mutatva reá a mulasztásokra, de egyszersmid nem mellőzve el azon tényezőket sem, melyekben Rimaszombat városa jövőendő nagyságának alapköveit a jelenben, meggyőződésünk szerint a legezeli irányosabban, rakosgatja le.

Rimaszombat városa mulasztást a lefolyt 20 év alatt, — melynél messzebb egy magyar város átalakulására a megelőző politikai viszonyok uralma folytán vissza nem térhetünk, — két ízben követett el határozottan saját érdekeinek rovására. Az egyik akkor állt elő, midőn a honvéd-depóval megkínáltatván, egy pár százjas emberre, kik részint saját érdekeiket néztek, részint pedig a jövőbe pillantani képesek nem voltak, hallgatott, s a honvédelmi miniszterium felhívására tagadólag válaszolt. E válasz lett oka a kaszárnya-építés-, katonai elszállásolási-, végre a kaszárnya-átalakítással járó nehézségek előidőzésének s a legközelebbi átalakításokra fordított összegek kiadásának, — nem számítva azon veszteséget, melyet a katonaságnak városunkból való távozása s több évi távolléte — a forgalom apadása folytán — e városnak és közönségének anyagi tekintetben is okozott.

A másik mulasztást a gömörmezei iparvasutak kiépítése ügyében tartott tárgyalások alkalmával követte el, megbízván a képviselővel oly embert, kinek sem a város, sem pedig a megye közönségének érdeke szívében nem feküdt; így a helyett, hogy miként a vasuthálózat első terve kijelölte, vonalaink Tornallya-Rimaszombat-Losoncz és Bányréve-Rimaszombat-Losoncz felé koncentráltatnak volna, kapott a megye két szárnyvonalat, mely mindenkinek és minden ügyben inkább áll szolgálatára, mint a megye közönségének, különösen ha megyénk egyes vidékei saját belügyeiket illetőleg egymással érintkezni akarnak.

Az első esetben a tájékozatlanság, a másik esetben a másba helyezett bizalom okozta kárát, de éppen e két eset volt tanítómestere is. Mert a mit a legutóbbi 10 év alatt létrehozott, nem csak ily kisváros iránt kelthet a figyelmes szemlelőbe tiszteletet, de még nagyobb jövedelemmel és 10-szer annyi lakossal bíró városnál is méltán számot tehetne. Hiszen ez idő alatt hozott tetemes áldozatainak gyümölese az, hogy a megyei kórház kebelében épült fel; a magyar kir. földműves iskola kebelében virágozik; vett egy terjedelmes birtokot, melylyel határát kiegészítette s jövedelmét nem kis mértékben fokozza s fokozandja; most pedig megkezdte az igazságügyi palotának építtetését, melyet annak idejében mi is sürgettünk, átalakítandja a régi megyeházat, a „Rózsá“ vendéglőt, s amit legelső helyen kell említenem, tetemes áldozattal segélyezendi a helybeli építkező főgymnasiumot; hogy az után a nagyobb teendőket elvégezvén, kényelmesen foghasson a belső, mindenesetre apróbb építkezések s a kényelem és szépség tekintetében megkivántató átalakítások megtételéhez. Hogy idők folytán gyermekmenedékházra is fog telni, én remélem, csak hogy ennél előbbvalónak tartom a meglevő intézetek teljes berendezését, tornacsarnok, uszoda építtetését; mert hiszen ama kérdés nem pusztán Rimaszombat városának kérdése hanem az egész művelt társadalomé, s ennek mulasztásaért e várost tenni felelőssé akkor, midőn az árvák érdekében sok nagyobb város nem tett annyit mint Rimaszombat s ennek és vidékének közönsége, sem nem igazságos, sem nem méltányos.

Szándékosan hagytam hátra a csatorna és ezzel szorosán összefüggő utczakövezés és járdaépítés kérdését; nem mintha fontosnak nem tartanám mind-egyiket, de e tekintetben városunk fekvése s utcaáink burkolatának kevés kivétellel jókarban léte, főleg pedig a physical tényezők figyelembe vétele folytán a nélkül, hogy Pató Pál ur szerepét átvéném, nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy ráérünk arra még, csak egy kis türelmet kérünk, lesz jó járdánk, mi-helyt elegendő pénzzel fogunk rendelkezni, mi pedig, hisszük rövid idő kérdése.

De hát a csatorna, mely hivatva lenne minden salak levezetésére, melyre most a losonezi utca árka s a temető patakja nem elegendő, nem is említve a „Sodoma“ tavat, mely különösen nyárban a bacillusok számtalan fajtát tenyészti? Kérde a cikkíró ur.

Már e kérdésnél megvallom, nem vagyok a zárt csatornázási rendszernek barátja s azon álláspontot foglalom el teljesen, mit a párisi egészségügyi tanács e kérdésben elfoglalt, hogy t. i. a nagy városokban

a levegő megmételvezésének oka a zárt csatornázási rendszer, melynél fogva meg van engedve, hogy ily csatornák lakoházak alatt keresztül-kasul vezetettvén, minthogy tisztántartásuk könnyű szerrel nem eszközölhető, üregekben veszélyes gázok gyűlnek össze, melyek a kő és földrétegen át beszivárognak észrevétlenül a lakoházakba, s ezeknek különösen földszinti, még inkább pinczelakásait, — mert hiszen nálunk is vannak ilyenek — a járvány fészkelvé tessék, s esz-közlök a nagyobb halandóságot.

Ha már e tekintélyes testület így okoskodott a csatornázási rendszerről, minek hoznók mi azt be, a mit mások a tapasztalás útján észszerűtlennek, sőt veszélyesnek tapasztalnak? De erre Rimaszombatnak szüksége sincs, mert lejtősen futó kiburkolt utcaáink nem képződnek töcsák, ha csak egyesek szándékosan nem készítenek ilyet a járókelők nagy gyönyörűségére, mert a legnagyobb zápor egy félóra alatt teljesen lefut s az a kis áldott Rima-folyó elviszi magával a bacillusok spóráit, — ha ugyan volnának nálunk ilyenek, — mielőtt szárnyra kelhetnének.

De ha a párisi egészségügyi tanács a zárt csatornázást rosznak állítja és méltán, s midőn ebbeli nézetét mi is magunkévá tesszük, nem tehetjük le a tollat, mielőtt nem jeleznök főbb vonásaiban, mit tartunk e tekintetben városunkra nézve észszerűnek?

Mindenekelőtt a Sodoma tó folyóvá tételét oly formán, a mint tervezve van, hogy ez az építendő uszoda vízlevezetőjévé válják; másodsor a losoncz-utczán végig futó árkok lemélyítést úgy, hogy a víz esése nagyobb legyen s ezeknek, valamint a temető patakjának nemesak koronkint való tisztítását, hanem szigorú ellenőrzését annak, hogy ezekbe az esővízen kívül semminemű folyadék ne juthasson. Hogy pedig ezeknek, valamint az utcaáknak tisztántartása ellen senkinek kifogása ne lehessen: köteleztesse az egyes háztulajdonosok saját telkeiken emésztő-gödörök építtetésére záros határidő alatt; ellenőriztesse ezeknek szakszerű tisztítását s ha ennek dacára valaki ilyenül az utczát használandja, szigorúan büntetessék meg, még pedig személyválogatás nélkül. Így hisszük, rövid idő alatt sem nekünk, sem azoknak, kik városunkon átutaznak, a tisztaság tekintetében kifogásuk nem lehet, mert a lejtős utcaák vízvezetőkei s a természet által alkotott s a tapasztalat által kiváló fontosságú nyílt csatornák — kellő gondozás és ellenőrzés mellett — városunknak, e „fényes éremnek rozsdás oldalát“ is fényessé teendik.

Ennyi az, mit a felelősséget vezércikkre elmondani jónak láttam, s így bátran le is tenném tollamat, ha e lapok iránt én is melegen nem érdeklőd-ném. De mert megigérttem, midőn a szerkesztőségről lemondtam, hogy tehetségem szerint támogatni fogom: jónak látom a vitatott cikkk szerzőjének, kitől a jó-akarattal megtagadni nem lehet, — négyezemközt megsugni: hogy a jóakarattal nem elég arra, hogy egy vagy más tekintetben tanácsot adjunk és suhogtassuk a megrovás ostarát; hanem ehhez tapintat is kell, fő-kép pedig a körülmények beható ismerete, — mert ezek nélkül a legjobb akarat is hajótörést szenved, s a helyett, hogy javítanánk, a kimeletlen hang által a méltánytalanság és igazságtalanság vádját zudítjuk fejünkre, ez pedig súlyos vád, kivált ha alapos, azok ellen, kik a közügyet szolgálui hivatvák.

Bodor István.

Nyílt levél

Gömörmezei t. gazdaközönségéhez.

Örömmel látjuk a gazdasági egyesületünk által megindított üdvös mozgalmat, a gazdakörök tevékenységét, melyek, mint a test egyes tagjai, együttes működésükkel nagy eredményeket vannak hivatva létre hozni.

Körömön kívül esvén a gyakorlati gazdaság kérdéseire szólni, szabad legyen ezuttal a t. gazdaközönség szives figyelmét egy, a mezőgazdasággal szoros összefüggésben álló téladat megoldására irányoznom.

Az okszerű a helyes alapokra fektetett gazdálkodás nem nélkülözheti a természettudományok utmutatásait, melyek számtalan, hosszú időkön keresztül és sokak által gyűjtött észleleteken alapulván, a gyakorlat terén nagy haszonnal értékesíthetők.

Ily ezelből, ilyenemű észleletek gyűjtésére vagyok bátor föl hívni azokat, kik gyakorlati gazdasággal foglalkoznak: méltóztassanak mindjárt a tavasz nyíltával időrendben, naplószerűen mindazon jelenségeket föl-jegyezni, melyek lakohelyükön és annak környékén elő-fordulnak, nevezetesen, a melyek

- a) az időjárásra,
- b) a növényfejlődésre és
- c) egyéb természeti viszonyokra vonatkoznak.

Az adatgyűjtésnél a következő kérdések figyelembe vételét kérem:

1. Milyen volt a tél általános jellege? (Enyhe vagy zord? sok vagy kevés eső, hó? A hólepel mekkora vastag volt időszakonként? Tartós volt-e a hó vagy pedig hányszor tünt el? Mily ideig tartott a száraz?)

2. Mikor tünt el az utolsó tél: hótakaró a határban? (Az északi partoldalokon meddig maradtak még hófoltok? A hóolvadás alatt a völgyben, a síkon: hóolvadás a hegyeken. Magas tetőkön meddig maradt a hó?)

3. Tavasz hóesés. Meddig maradt meg a friss hó?

4. Tavasziszek és szelek. (Volt-e árvíz? milyen és hánykor? Hő- vagy esővízből származott?)

5. Mikor engedett a föld fagyja? Mikor lehetett már szántani? Hánykor fagyott meg tavasszal a sekélyebb helyeken a víz?

6. Tavasziderek. Mikor volt az utolsó tavaszidér?

7. Borus, felhős és derült napok száma havonként.

8. Tavasz villámlások, villámsapások. (Mely napokon.)

9. A lombos fák és cserjék leveledzése, főképp: a bükk-, tölgy-, gyertyán-, szil-, nyír-, éger-, hamvas fűz- és rezgő nyárfák (topolya.) vadgesztenye-, hárs- és akácfák, bodza, orgonafa, ugyisint som-, alma-, körte-, szilva-, barack-, dió-, cseresznye-, meggy- és eperfák; ribizske, köszméte, mogyoró s általában a területen előforduló erdei és gyümölcsfák, valamint cserjék leveleinek fejlődéséről az adatok egybegyűjtendők.

10. Ugyanezen fák és cserjék virágzásának kezdete és virágullásának ideje följegyzendő, vagy legalább mikor voltak a gyümölcsfák teljes virágokban?

11. A gabonafélék (buza, rozs, árpa, zab, köles, kukorica) kalászosodásának és virágzásának ideje nagy fontossággal bír. Teljes virágzás.

12. Egyéb gazdasági növények közül még a burgonya, mák, bab, borsó, lenese, tök, ugorka, dinnye, káposzta, retek, napraforgó, dohány, kender, len stb. virágzásának ideje megjelölendő. (Kezdő vagy teljes, azaz javában levő virágzás.)

13. Még a kőzetkezőknek virágzásidejét szükséges feljegyezni: hóvirág, ibolya, kökörcsin, gólyabíró (mocsárvirág), gyöngyvirág, beléndfü stb. s ősszel a kikerics. Általában megjegyezni, hogy a gyomnövények, melyek az illető területen bővebben előfordulnak, a virágzási naptárba felveendőek.

14. Szénakaszálás ideje. Kedvező vagy kedvezőtlen időber történt-e a betakarítás? Eredmény.

15. A buza, rozs, árpa, zab, dohány redésének (sárgulás) ideje. A ratás. Mily időjárás mellett folyt le az? Dohányzedés. — Eredmény.

16. A tenyészet elkészett vagy előhaladott? Mennyivel? Okai.

17. Kender- és lennyűvés. Eredmény.

18. Sarjúkaszálás. Eredmény.

19. Kukoriczatörés. Eredmény.

20. Zöldszedszedés. Eredmény.

21. Szűret. Minőség és mennyiség.

22. Gyümölesszedés. Milyen gyümölcs volt bőven?

23. Őszivetés ideje. Nedves vagy száraz volt-e a talaj?

24. A mezei egerek megjelenése.

25. A nyári időjárás általában. Kiválóbb jelenségei (esőzés, zápor, jégeső, szárazság, villámlások, zivatarok, felhőszakadás, árvizek); derült és borus napok száma havonként?

26. Az őszi időjárás szeptember, október és november hónapokban. Első hó, fagy, viharok.

27. Utolsó mezei- és kerti munkák.

28. Deczemberi, januári és februári időjárás.

29. Ha még lehetséges, érdekes volna tudni a madarak vonulásának (pl. a varjúknak, czükkéknek, pintyeknek stb. az emberi lakok közeléből erdőbe költözése s ősszel ismét visszatérése) a vándor madarak vidékünkön (tavaszi) megjelenésének s (őszi) eltávozásának idejét (mint szalonka, mezei pacirta, fecske, gólya bibicz, fülemüle, vadkaesa, vadlud, fűj tenyörgő stb.).

30. Szintoly jelentőségű némely rovaroknak (mint: palacka = isten tehenkéje, citrom lepke, cserebogár káposztán az özöndék, erdei és gyümölcsfákra a pohókok hernyói, a szentjánasbogár, kőribogár s némely futóbagarak) eltűnése.

A legáltalánosabbra szorítottam, hogy az adatokat minden segédeszközök nélkül lehessen egybegyűjteni, csak így lehetén kilátás arra, hogy minél többen vállalkozzanak a kiválólag gazdasági szempontból fontos adatok egybegyűjtésére. Ha lesznek, kik tán a hőmérőt s más eszközöket használnak, okvetlenül becsesebb adatokat nyújthatnak.

En szívesen vállalkozom aztán arra, hogy ez adatokat összeállítom, földolgozom s közzé teszem a gömörme gyei múzeum egyesület útján, hogy a közös munka eredménye közvagyonná váljék.

Kik tehát az elősorolt pontok szerint az adatok gyűjtésére magukat elhatározzák, sziveskedjenek egy levelező lapon hozzám fordulni, hogy számukra a részletesebb ntasitással ellátott kérdőíveket megküldhessem. Sok vagy rendkívüli fáradságba senkinek sem kerül, mert a gazdasággal foglalkozóknak a jelenségek úgy sem kerülnek el figyelmen, csupán azoknak följegyzése kíván egy kis időt és némi pontosságot. Hiszen, mi egyesek erejét felülmulja, azt vállalva el lehet érni. Az általános érdeklődés mellett sikerülni fog majd oly adatok birtokába jutnunk, melyekből — a mellett, hogy a tudományok jó szolgálatot tehetnek, a t. gazdalközönség, megyei viszonyainkra nevező tájékozást szerez.

Rimaszombat, 1885. apr. 2. **Fábr János, tanár.**

Fővárosi levél.

Budapest, 1885. apr. 1.

Mire e soraim a t. szerkesztőség kezei közé érnek, el-némulnak a kath. torony harangjai. A főváros szeszézet- máris ünneptes színt öltött, mert itt általában az a hiedelem uralkodik, hogy nem a naptár vörös betűje jelöli az ünnepet, hanem a liturgia azon tana, miszerint Judás nagy-szérdán árulta volna el Jézust!

A valódi actus ugyan már virágvasárnap megkezdődött a passio felolvasása által. A polnikát eszerint már vasárnap a lamentatio váltotta fel, a mely az egész negyven nap alatt tartott egyetlen egy zsidó rabbi miatt, a kit a kormány, „hopp” kénytelen nem örömet be akart a felsőháza ültetni.

Hogyan ért ez az ügy a compromissum által véget, a napilapot olvasó t. közönség jól tudja. Herceg, gróf, báró, ezt hanyortagat boldog-boldogtalan, a mivel Tisza nem sokat törődött; könnyű neki, az őseise szegedi gróf, a neje grófnő s a leánya a báró Radvánszky jegyese!

Hogy a mágnás-világ lábrakapott, mutatja az is, hogy az a Pignatelli művésznő, a ki az Orpheumba énekelt, hercegi koronát viselt, s a sudániak között, a kik most a fővárosiakat mulattatják, egy fiatal acrobota mint herceg szerepel. Reclam-e vagy nem, ki tudná megmondani?

Mert hát a reclam a lelke ma mindennek! Ha egy jámbor halandó reggel kiteszi a lábát, a legelső, hogy a tekintete egy kiállítás hirdetésén akad meg; 100,000 osztrák-magyar floros a főnyeremény, igen oleo, csak egy forint az ára egy sorsjegynek, a melyely talán még belépni is szabad lesz!

A másik az ördög pirulának a falragasza, a közepén ott szalad Kassai teje nélkül, jobbra tőle mzsárból kilövik, balra szegény Patikárust viszi az ördög szekere a kettészelt két lábával, s a közepén a boszorkány a maga mysteriumaival. Szegény Tihanyi, még vasárnap este jóízű nevetetett bennünket a maga bohóságával, s ma már szelleme egy szebb hazába szárnyal Kaczagni kell az embernek a kaján sors emez első áprilise fölött, hogy az az életerős férfi, a ki művészetének tetőpontját ép most érte el, itt hagyja a világot jelentő deszkákat, mintha bizony valódi művészekben annyira bővelkednénk!

Mikor Berkes Lajos a teritőn feküdt, akkor jött ilyen zavarba az ember, hogy szinte kedve kerekedett megmozdítani a halottat válálul fogva, azt mondani neki, izé, kelj fel, ne komédiázz! De hát a halál nem bolondozik senkivel, törököt fogunk a ki bennünket ki visz.

Ebből is látható, hogy a pikantériák létjoga fennáll, bár nem abban az értelemben, a miben Koutot (nem azt a kit Zsigmond király leuyakasztott) a budai esküdtszék a napokban elmarasztalta. Korunk olyan, a melyben öregje, fiatalja caviarra éhezik, s az a vállalat prosperál leginkább az irodalomban, a mely a közvadló szavaival élve éppen a hátgeriác számára ír.

Lehet a dologban valami, mert nincs nyilvános mulatóhely Pesten, a hol a „Journal amusant,” a „Bombe,” a „Floh” meg a „Humoristische Blätter” kapható ne volna, s ha már ezek illusztrációit megnézni szabad, mért ne olvassa el a szöveget, a maga anyanyelvén a magyar? Absurdumok mindig voltak, de lesznek is.

Hiszen a csipős és a naiv fogalma közt sokszor egy hajszálnyi különbség sincs, mutatja a guszoni kántorné példája a ki egyszer azt tanácsolta az egyszeri palóc asszonynak, mikor az egerei elszaporodtak, hogy hát maeskat kék tartani!

— Gondoltam is én má' erre. — válaszolta neki az illető. — de hát megint csak a jutott eszembe, hogy akár a maeskat tartsam, akár az egeret, mind a kettőnek enni kell adni!

A mint hogy igaz is.

r. l.

A közönség köréből.*)

Tekintetes Szerkesztő ur! Mult hó 29-én megjelent „Gömör-Kishont” helybeli lapban a hírek között a rimaszombati szarvas” ezim alatti közlemény egyenesen alólítottat kívánja sujtani, már pedig azon sorok írója azokkal azt árulja el, hogy a nagyvárosi luxus (fényüzési) siteményt nem ismeri.

E fényüzési siteményeket (több fogyasztóm kívánságára sütöm, és ha nagyobbra készíteném, el sem fogadják. (!!?)**)

Tessék közönséges, kétszerte nagyobb szarvacsakát fogyasztani, — nem tolja senkire a fényüzési siteményt alólított. Tiltakozik alólított az ily rozszakaratu, a közönséget felzavaró nyilvánítások ellen.***)

Rimaszombat, 1885. évi márcz. 31-én.

Tóth Gusztáv.

Hírek és vegyesek.

Helyreigazítás. Lapunk ez évi 13. számának elsőczikke — abból néhány szó tévesen kihagyatván. — kissé zavarossá lett, a mennyiben a második hasáb negyedik kikezdése, hatodik sorában kezdődő eme kifejezés: „És népesednek a börtönök, az öngyilkos nőkkel.” — eképen lett volna kiegészítendő: „És népesednek a börtönök gonoszakkal, kórházakkal, s az öngyilkos nőkkel” stb.

Személyi hírek. Br. Kemény Gábor a mult esütörtökön Ajnaesköre érkezett. — Dr. Bernáth István, lapunknak egyik kiváló munkatársa hosszas tanulmányi utjából, melyet a kormány megbízásából Európa több országában s Amerikában tett, haza érkezett s az ünnepeket városunkban rokonai körében tölti.

Halálozás. Tóth Józsefet, a „Gömörme gyei népi- és iparbank” pénztárnokát súlyos család csapás érte: ugyanis szeretett édes anyja öz. Tóth Gáborné szül. Főző Erzsébet asszony a mult hó 26-án 76 éves korában Sárospatakon elhunyt. A derék anya elhunytát a széleskörű családon kívül a tisztelők és ismerősök serege gyászolja. — Nyugodjanak békén porai!

Megyéni közgazgatási bizottsága, e havi rendes ülését, tolyó hó 13-ik napján fogja megtartani a megyeház kisebb tanácsközségi termében.

A gömöri ref. egyházmegye tavaszi közgyűlése e hó 8-án lesz Rimaszombatan.

Az izraelita husvét-ünnep első napján, márcz. 31-én, dr. Singer S. L. helybeli rabbi honszeretettől áthattott, s hivat hasonlóra buzdító, lelkes szonoklatot tartott, bőven fejtegetvén abban a haza iránti kötelességeket. Hisszük és reméljük, miszerint a rabbi ur, ki a hon- és magyar nyelv iránti szeretetének már gyakran szép jeleit adta. — el fog követni mindent, hogy a magyar nyelvet a szöszéken gyakoribbá teszi s azt hivatással is használtatni törekszik, mert habár Istent diésérni lehet akár milyen nyelven, de magyarnak Magyarországon még is csak sokkal szebb azt mondani, hogy: „Szeresd hazádat,” mint így: „Liebe das ungarische Vaterland!”

A helybeli iparos segédek egylete titkáranak lemondásáról értesültünk. Megvalljuk e lépést kissé elhamarkodottnak tartjuk s himni szeretnők, hogy nem feltétlenül történt. De nem hagyhatjuk szigorú megrovás nélkül a nevezett egylet — kevés kivétellel — összes tagjai ama léhaságát, hogy egy letük erkölcsi czéljaival, a tisztviselők erre vonatkozó törekvéseivel semmit vagy igen keveset törődnek. Ugyanezért figyelemzetjük őket, hogy ily uton nagyon hamar eljuthatnak oda, a

*) E rovat alatt a közérdeklő felszólalásokat díjta anul közöljük, de felelősséggel a beküldő tartozik.

**) Tamaskoto n benne! Szerk.

***) Helyet adunk e czafolatfélenek. — de a befejező sorokat el kelle hagynunk, mert a mellett, hogy a dolog érdemére nézve nem tartoznak személy ellen irányzott sértégetést foglalnak magukban; a mitől mi tartózkodunk. — Különöské tartjuk egyebiránt, hogy ama közleményt Tóth Gusztáv ur saját személye elleni támadásnak vette, — mert név abban megjelölve még távolról sem lévén, s különösen, ha igazság nincs benne, — hallgatása nagyobb bölcsesség leendett volna még annál is, melyet vég-szavaiban a beküldőnek ajánlott. Ezzel „a rimaszombati szarvas” felett napirendre térhetünk. Szerk.

hová őket tisztességes, önálló művelt ember nem követheti; igen hamar bekövetkezhetik az a nap, amelyen a közönség, a hatóság nem támogatni, de elítélni fogja őket, ezzel pedig egy-letük lesz feloszlatva s talán hosszú időre eltemetve. Ohajtjuk, hogy e figyelmeztetés ne legyen „a pusztában kiáltás szava.”

Elítélve. Annak idejében ismertettük azon szomorú eseményt, melynek szerencsétlen áldozata, egy — roznyói illettségű — alig 20 éves kereskedő segéd Bölesházy László lett, ki azért, mert mostoha apjára lött, s azt meg is sebzé, két évi fegyházra ítéltetett; e büntetést a curia három évi fegyházra emelte.

A rovás ezuttal kimaradt lapukból, de nem az okok és a d a t o k hiánya miatt, hanem azért, mivel a szent ünnepek örömeit nem akarjuk zavarni még azokkal szemben sem, akik e rovat alatti jogos felszólalásainkra kényszeritettek.

— **Öngyilkosság** Orbán András ács munkás, hosszas betegeskedése felett kétségbeesve, f. é. márcz. hó 30-án felvagdalta élet-ezeit, s az orvosi segély későn érkezvén, elvérzett.

A cselédhűség nem mindennapi esete derült ki f. hó 1-én városunk egyik jelese D. V. pénztára körül. Nevezetesen inasa, — Laurencsik Lajos, egy Nógrádmegyei Miesiny községbeli suhanz — észrevevén, hogy a „Wertheim” kulcsa könnyen hozzáférhető helyen áll, s még illetéktelen kezekbe kerülhet, úgy gondolta, miszerint nem fog ártani a gyöngéd figyelmeztetés: magához vette tehát. — s mert ennyi jóakarat egy kis borralalóra érdemes, néhány forintot — egy szerény 50-es bankjegy alakjában — zsebre vágott, hogy — némi beruházások, — óra, gyűrű beszerzése után — magának illő társaságban vig napot, azaz hogy kellemes éjszakát szerezhesen. Azonban a jóakarat kárba veszett; a kulcs régi helyén maradt; tehát — úgy okoskodék a szegény ártatlan — itt csak az ismétléssel lehet segíteni. „És úgy tett, amiként gondolá” egész a fenti napig, s tenne talán ma is, ha a szakács ez ügybeni felfogásával nem jón ellentétbe akkor, midőn tetten kaptatott. — A hü cseléd, t. i. az iaas, vizsgálati fogságban tűnődik ugyan e félreértés következményei felett, azonban a megkerült 110 forinton kívül még tetemes lehet a figyelmeztetés díja, melynek nagyságát vonakodik bevallani; megállapítani pedig — a károsult távolléte miatt — eddig nem lehetett. A két — szintén befogott — társ bünrészességéről eddig csak annyi derült ki, hogy a tettessel együtt elvézték a pénzbőség adta gyönyöröket — mint mondják — néhány hét óta, állítólag valami örökhagyó elhunyt feletti örömlükben.

A roznyói izraelita nőegylet alapszabályai a kir. bel-ügyi kormány megerősítésével leérkezvén, valószínű, hogy megyénk területén már a közelebbi napokban egy új — jötekonyságra hivatott — intézmény kezd meg áldásos működését. Ez alapszabályokból, némi tájékozásul közöljük a — tudomásunkra jutott — következő nevezetesebb határozatokat. — Az egylet székhelye Roznyó; működése kiterjed a város- és vidékére; — czélja: házi-, különösen nőnemű szegény betegek segélyezése, kiváló tekintettel a betegek, kereseképtelenek, özvegyekre és árvákra, a közönséges tolakodó koldusok kizárásával. Az egylet rendes tagjai 2 frt beiratási, s 2 frt 40 kr. évenkénti befizetésre köteleztek, az egy éven túl hátralékban maradók az egyletből kizáratván. Alapító tag az, ki egyszer s mindenkorra 50 frttal gyaratja a pénztárt vagy annak legalább 5%-os évi kamatát biztosítja. A tisztviselői tagok választatnak. Tisztviselők: elnök, alelnök, pénztárnok, ellenőr és titkár egy évre titkos szavazás útján választatnak a közgyűlés által, melynek — rendszerint — deczember hónapban meg kell tartatnia, ellenben az igazgató választmány tagjait szintén egy évre, az elnök nevezi ki, az asszonyok sorából. Az egylet akkor tekintetik megalakultnak, ha legalább 30 tagja van, s a közgyűlés is csak legalább 20 szavazó jelenlétekor határozatképes; a jelenlevők $\frac{2}{3}$ résznyi szótöbbséggel határoz az egylet metalán feloszlatását czélzó indítvány felett is. Rendkívüli közgyűlés 15 rendes tag írásbeli, s esetleg az igazgató választmány többségének kívánságára — egybehívható. — A tagok esekély száma miatt meg nem tartható közgyűlés egy hó múlva hivatik össze, mely esetben a megjelentek $\frac{2}{3}$ ad része végérvényesen határoz. Az egyletet ez időszerint Kohn Sámuelné elnök, dr. Gutlohn Henrikné, Gutlohn Manoné, Weisz Miksáné, Braun Edéné és Demeter Lajos titkár képviselik. — Fel-tűnő ez alapszabályokban, hogy sem az egyleti tagok, sem a segélyezendők vallás szerinti minősége jelezve nincs, — e körülményt szeretjük úgy értelmezni, hogy az egylet kizárólag o s s á g r a nem is törekszik; — ez esetbe még nagyobb örömmel vesszük tudomásul korunk emelkedett szellemek emez újabb jelét a rideg elkülönzések irányára felett.

A tulajdonképeni ezen országban uralkodó betegség.

Mint valamely tolvaj, éjjel lep ez meg bennünket. Némelyek mell- és oldalnyílalásban, olykor derékfájásban is szenvednek; bágyadság és álomság által lepetnek meg, szájuk ize rosz, különösen reggelenti; a fogakra bizonyos tapadós nyák rakódik le; étvágyuk rosz, gyomruk mint egy kő úgy nyomja valami, s olykor gyomrukban bizonyos zsiabdatságot éreznek, mely étkezés által el nem oszlatható. — Szemei besenes, kezei és lábai hidegek s tapadósak; kis időre rá köhögés áll be, elemte csak száraz, néhány hónap multával azonban bizonyos zöldes színű kiköpéssel párosulva, az illető folytonos bágyadtságot érez, az álmom nem hozza meg neki a kellő pihenést; azontelül idegessé, ingerültté s rosz kedvűvé válik, balsejtelmek gyötirik; ha hirtelen felkel szédülést érez, s az egész világ keringeni látszik vele; belei bedugulnak, bőre olykor száraz és forró lesz, vére megsűrűdik s megalszik, szem-fehére megsárgul, vizelete esekély s setét színű, s hosszabb ideig való állás mellett üledék válik ki belőle, továbbá az étel gyakran felbőfög, mi közben néha édeses néha pedig savanyus ízt érez, mit gyakorta szivdobogás követ, látása elvész, szemei előtt sötét foltokat lát, s a legnagyobb foku kimerültség és elgyengülés vesz rajta erőt. Mind ezen körtünetek felváltva lépnek fel, s bizton felvehető, hogy az ország népességének majdnem egy harmada ezen betegség egyik vagy másik nemében szenved. Tapasztaltott, hogy ezen betegségek lényege az orvosok által gyakran félreismertetett; némelyek által maj-baj gyanánt, mások által mint emesztetlenség, ismét mások által mint vesebaj stb. lett gyógykezelve, anélkül, hogy ezen különböző gyógykezelések közül csak egy is sikeres lett volna, míg ellenben a „Släker-kivonat” ezen betegséget minden egyes esetben tökéletesen elhárította. Ezen kitűnő gyógyszer valamennyi alább felsorolt gyógyszerártan megkapható.

Oly egyéneknek, kik dugulásban szenvednek, a **Siegel-féle hashajtó labdacsoakra** is van szükségök, a „Shäker-kivonattal” kapcsolásban. A **Siegel-féle hashajtó labdacso** meggyógyítja a dugulást, elűzi a lázt és a meg-hülést, megszabadít a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemesebb s egyszerűs mind a leg-tökéletesebb labdacso minden eddig készítették között. A ki ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára nem fogja abban hagyni. Enyhédeden s minden legkisebb fáj-dalom előidézése nélkül hat.

Ára egy palacska „Shäker-féle kivonattal” 1 frt 25 kr., 1 doboz „**Siegel-féle hashajtó labdacso**knak” 50 kr. Magyarországi főraktár: Budapest, **Török József** gyógyszerháza király-utca 12. Rimaszombatban: **Liszka József** gyógyszerháza.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek Jánosiba. Köszönjük az adatot, hanem ma hadd legyen „béké velök.” Azonban hangsúlyozzuk: nem a „szoktuk” a fő-dolog ez ügyben, hanem az, hogy mennyi „követeltetik?” Tenát kerjük a „nyilatkozat” ily értelemben kiállítását, vagy legalább felhatalmazást a beküldöttnek aképeni helyreigazítására.

B. B. Egy alkalomra céloztunk Jónni fognak. **K. G.** Helyben. Távol van még az a nap, mely-e közölhattük volna, ha nem lenne kissé gyöngé. — különben helyilel-közöl méltányolható — kísérlet, — ez okból kiméltük meg a papirkosártól az esetre, ha papáját (ne értsen félre) vele megörvendeztetni akarja.

V. Gy. és **K. J.** Targyalmaz miatt csak jövő számunkban közöl-hetjük.

Heti naptár.

	Katholikus	Protestáns	Izraelita
Április 5.	V. Husvétv.	Husvétv.	N. Hus. fel. 20
„ 6.	H. Husvéth.	Husvéth.	N. „ 7 ün. 21
„ 7.	K. Armin	Hegazip.	N. „ ut. „ 22
„ 8.	Sz. Albert, Dén.	Apatin	N. Iszru Ch. 23
„ 9.	Cs. Demeter	Demeter	Niszon 24
„ 10.	P. Ezekhiel	Ezekhiel	Niszon 25
„ 11.	Sz. Leo	Leo, Gyula	N. S. Smini 26

Napirend:

Minden kedden és pénteken polgári ügyekben-, szerdán és esütörökön fe-nyitő ügyekben a helybeli kir. törvényszéknél.

Ugyancsak kedden és pénteken a megyei árvászéknél s városi hatóságnál tanácsülés, kivéve az ünnepre eső napokat.

Minden hétfőn, kedden, esütörökön nyilvános tárgyalás feyitő ügyekben a kir. járásbírósnál.

Minden szombaton panaszfelvetel ugyanott, kivéve az ünnepekre eső napokat.

Felelős szerkesztő: **Rábely Miklós.**

Magán-hirdetések.

Három krajczárral naponként eszközölni lehet testünk alapos tisztogatását, s ez által egy egész sereg betegségnek elejét vehetjük, melyek a táplálkozás s emésztés rendes menetének megzavarásából (székrekedés, gyomor-, máj-, és epebajok, aranyeres bántalmak, vértelenség, étvágyhiány stb.) erednek. Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsoit értjük e tisztító eszköz alatt, melyből egy dobozzal 70 kr-ért kaphatni a gyógyszerházaiban. Megfigyelendő, hogy a doboz címlapján rajta van-e a fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. név-aláírása.

Bérlethirdetés.

A mélt. gróf Serényi László ur tulajdonához tar-tozó putnoki italméresi jog, a „Vám” vendéglő he-lyiségeivel együtt, nemkülömben ugyancsak az ő tulaj-donát képező putnoki vásárjog — együttesen vagy külön-külön — az 1885. évi szeptember hó 30-tól, 1890. évi december hó 31-ig terjedő 5 és ¼ évre bérbe adatik.

A bérleti szándékozók felhivatnak, hogy írásbeli ajánlataikat, lakezimök pontos megjelölése mellett, fent nevezett gróf ur putnoki kasznári hivatalában, vagy alólírottnál, — mely helyeken, a bérleti feltéte-lek is, bármikor megtekinthetők — folyó 1885. évi april hó végeig nyujtsák be.

Az ajánlatok közötti szabad választási jogot, a tulajdonos magának fenntartja.

Putnok, 1885. márczius hó 25-én.

2—3 **Farkas Gyula**, ügyvéd, Putnokon.

A „Gömörmezei Nép- és Iparbank” a nála legalább egy évre elhelyezett betéttőkék után 1885. január 1-étől 5% kamatot fizet.

Az igazgatóság.

7—10

300 darab birkát

legeltetésre befogad — április hó 1-től szeptember 8-áig — **Stelkovits Károly** hangonyi lakos.

1—2

Árverési hirdetmény.

A pelsüci takarékmagtári egyesület tulajdoná-hoz tartozó magtári épület felszerelvényeivel együtt, — esetleg külön-külön is, a folyó év május hó 4-ik napján Pelsüczön a hely színén árverés útján elfog adatni. A venni kívánók bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. — Pelsüczön, 1885. év április hó 1-én. 1—3 **Maklár István**, elnök.

Hirdetés.

Közadós **KLEIN HERMANN** esődtö-megéhez tartozó 7627 frt 84 kr-ra becsült rövidáru üzlet az összes bolti felszerelésekkel és tartozékokkal, a esődválasztmány hatá-rozata folytán szabad kézből el fog adatni.

Felhivom ennélfogva a venni szándé-kozókat, hogy erre vonatkozó nyilt ajánla-taikat, a felajánlott vételári összeg 10%-ának megfelelő bánatpénzzel, legkésőbb folyó évi április hó 15-éig alólírott tömeggondnokhoz beadni sziveskedjenek.

Ugyanott a közelebbi feltételek meg-tudhatók, valamint a leltár és az eladásra bocsátott áruk megtekinthetők.

Rozsnyó, 1885. április 1.

Szepessy Károly, esődtömeggondnok.

A „GONDÜZŐ”

szepirodalmi hetilap

f. évi április hó elsejével harmadik évfolyamába lép és rövid fenállása óta, rendkívül dúz és változatos tartalmánál fogva oly pártolátnak örvend mely az irodalom terén valóban paratlannul áll hazánkban.

A „Gondüző” erkölcsöt nemesítő és lelket művelő, érdekesítő és gondokat üző olvasmányával kimeríthetlen tarházat képez családok és egyesek számára.

A „Gondüző” munkatársai: **P. Szathmár Károly**, **Tolnai Lajos**, **Komócsy József**, **Kiss József**, **Margit y Dezső**, **Mikszáth Kálmán**, **Szaua Tamás**, **Tóth Endre**, **Vertesi Arnold**, **Kazár Em I**, **Ejszaki Károly**, **Endrődi Sándor**, **Balázs Sándor**, **Dalmady Győző**, **Prém József**, **Hentaller Lajos**, **Sziklay János**, **Reviczky Gyula**, **Palágyi Lajos**, **Lévay Sándor** stb. stb.

A „Gondüző” továbbá megkezdte „A gránátköves asszony” **Marlitt E.** világhírű regényének közlését egyedül jogostott magyar fordításban, mely pedig egyszerre hat nyelven jelenik meg.

Végre pedig örvendve említjük meg, hogy **Jókai Mór** és **Beniczkyé Bajza Lenke** koszorús íróink ígéretét bírjuk, hogy a „Gond-üző” számára írni fognak, miáltal oly kehezes helyzetbe jutottunk, hogy hazánk irodalmi kritikusait csoportosítsuk lapunk körül.

A „Gondüző” megjelen minden vasárnap 3 ½ ivnyi tartalommal és ára a bérmentes széküldéssel együtt negyedévre csak 1 frt 50 kr., féleltre 3 frt.

Mutatvány számmal mindenkinek szívesen szolgálunk ingyen és bér-mentve, ki e végett hozzánk fordul.

Az előfizetési pénzek legezésérűben postautalvánnyal a Gondüző kiadóhivatalához küldendők.

Székely Aladár,

3—3 a „Gondüző” kiadótulajdonosa Budapestben, dob-utca 14.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerenésém a mélyen tisztelt közönséget arról értesíteni, miszerint folyó 1885. évi april hó 1-től

vászon-, szövet- és divatáru-kereskedésem

a főtéren (megyeház mellett) **Gasko János** ur ujon épült házában van elhelyezve.

Tetemesen megnagyobbított üzletemet szükségesnek találtam korszerű- és divatos áruezikkével kibővíteni, minek folytán a leghirnevesebb gyárakban tetemes bevásárlásokat tettem; úgy, hogy most mindenféle uri és női divatcikk, uri és női fehérműek, uri és női öltözet-kelmék a hozzá szükségeslendő tárgyakkal, a legfinomabb uri és női prágai kezyük, mindenféle színű gombok, csipkek, szalagok, rüschek, kötszöveszeti cikkek, fehér és színes kötő-pamut, derek-fűző (Mieder,) stb. stbból a legnagyobb választék áll t. cz. vevőim rendelkezésére.

Főgyekezetem továbbra is oda fog irányulni, hogy vevőimnek eddig irányomban tanusított bizalmát neesak megtartsam, hanem jó minőségű cikkek illendő árért való ki-szolgálása által azt még fokozhassam.

Üzletem megszemplélésére pedig a nagyérdemű közönséget ezennel tiszteletteljesen meghívom.

A nagyérdemű közönségnek kész szolgálja

Rimaszombat, 1885. april hó 1-én

LANDAU A. FIA.

Értesítés.

A pelsüci takarékmagtári egyesület t. cz. rész-vényeseit tudomás s alkalmazkodás végett van sze-renésém értesíteni, hogy a végleszámoló gyűlés, mi-helyest az egyesületnek még kint levő követelése be-hajtva, a magtári épület, — mely az egyesület va-gyonának legnagyobb részét képezi, — felszerelvé-nyeivel együtt értékesítve lesz, azonnal össze fog hivatni.

Pelsücz, 1885. év április hó 1.

1—2

Maklár István, elnök.

Lakváltoztatás.

Van szerenésém a n. é. közönség beces tudomá-sára hozni, miszerint az eddig eserenésényi-utczán levő fűszer- és vegyeskereskedésem tetemesen megnagyob-bitva — folyó évi márczius hó 24-től a főtéren levő **Dapsy-fele házba helyeztem át.** Mint eddig, úgy ezután is nagy raktárt tartok mindenféle liszt-, fűszer és élel-miszerek-, ugyszintén külföldi főzelekek-, sajtok-stb. stbból.

A legjobb amerikai petroleum, valamint a legkítü-nőbb kocsi kenőcs nagyban és kiesiben szintén kapható.

Üzleti helyiségem megnagyobbodásával egy jó hírnévként örvendő tűz- és betörés ellen biztos pénz-szekrenygyár ügynökségét is felvállaltam; melynek gyártmányait a következő olesó áron bocsájtom aruba, u. m.

0.	számot	65 frtért.
0 ½.	számot	80 frtért.
1.	számot	95 frtért.
2.	számot	125 frtért.
3.	számot	150 frtért.
4.	számot	175 frtért.
4 ½.	számot	195 frtért.

Az eddig nyert bizalomtól felbátorítva, oda fogok hatni, hogy pontos kiszolgálat, jó minőségű áruk tartása és illő ár mellett megelégedést továbbra is megtarthassam.

Magamat a nagyérdemű közönség beces pártto-gásába ajánlva, maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1885. márczius 20-án.

Bródy Bertalan.

3—6

fűszer- és vegyeskereskedő.

Fogorvosi jelentés.

Van szerenésém a n. é. közönségnek beces tudomására juttatni, hogy Budapestről a fogtechnikai, fogmütői terén tett tanulmányaim befejeztével haza érkeztem.

Mai naptól fodrász-üzletemben. — vagy kívánatra a megren-delő lakásán — e szakba vágó működésemet megkezdem; ugyanis a szájbán hiányzó fogakat mű-foggal pótolom ame-rikai mód szerint,

plombirozást, fogtömést, fogtisztítást,

a beteg fogak fájós idegeit, szükség esetén a fáj-dalmas fogakat avagy gyökereit egy pillanat alatt elta-volítom a nélkül, hogy ezzel csak legkisebb szenvedést okoz-nék. — Mély tisztelettel

Tatár László,

1—2

fodrász és fogtechnikus.

Losonczon a kaszinó tőszomszédságában.